

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" septembra numurā . 2
- Ziemas kviešu mēslošanas tehnoloģiju efektivitāte. 4
- ES apmaksātās konsultācijas: atbalsts lauksaimniekiem un mezsaimniekiem. . . 6
- Pieejams atbalsts saimniecību izaugsmes veicināšanai 7
- Francijas dārzenkopības konsultanta acīm 8
- Cauri gadsimtiem – Valmiermuižas stallis 10
- Notiek konsultantu kvalifikācijas celšanas mācības 12
- 2024. gada mežsaimniecības konference 12
- Paziņoti 2024. gada ES bioloģiskās lauksaimniecības balvas saņēmēji 13
- EK dod atļauju izmaksāt lielākus subsīdiju avansus 13
- Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2024. gada novembrī 14
- Saimniecība "Juri" Rušonā jau gadiem ilgi ražo sieru 15

Foto: Jānis Deinais (no saimniecības arhīva)

PAR SAIMNIECĪBU "JURI" – 15./16. LPP.

Juris Lubāns ar sievu Lidiju jau gadiem ilgi savā saimniecībā "Juri" ražo sieru

AKTUALITĀTES

TUVOJAS ATSKAIŠU IESNIEGŠANA EKOSHĒMU ATBALSTA SAŅEMŠANAI

Aktīvajiem lauksaimniekiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecisko darbību, atgādinām, ka tuvojas 5. novembris, kad ir jāiesniedz saimniecības dati LAD (Lauku atbalsta dienestā) vai VAAD (Valsts augu aizsardzības dienestā) par EKO2.1, EKO4, EKO5 pasākumiem.

Steidzīgajā ikdienā ir jāieskatās kalendārā un jāpievērš uzmanība arī atskaitēm par padarīto lauksaimniekam aktīvajā laikā. Tas ir, par augsnes pamatkaļķošanu un dati par augsnes analīzēm, par saudzējošo lauksaimniecības praksi – izmantotie augsnes pirmssējās apstrādes

veidi un atbalsts par slāpekļa un amonjaka emisiju un piesārņojuma mazināšanu lauksaimniecības praksi – mēslošanas plānu un augu aizsardzības līdzekļu izlietojumu.

Ekoshēmas atbalsts par augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju (pamatkaļķošana) – EKO2.1

Pēc pamatkaļķošanas (jeb augsnes optimizācijas materiālu izmantošanas) lauksaimniekam līdz 2024. gada 5. novembrim par katru atbalstam pieteikto lauku elektroniski jāiesniedz informācija LAD, izmantojot veidlapu (skat. paraugu EPS) vai augšupielādējot VAAD uzturētajā infor-

mācijas sistēmā. Veidlapā norāda informāciju par konkrēto iegādāto materiālu (nosaukumu, daudzumu), iestrādes datumu un izmantotā materiāla devu fiziskajās vienībās, lauka numuru un platību (ha), kurā materiāls ir iestrādāts, pakalpojuma sniedzēja reģistrācijas numuru un nosaukumu, ja tiek izmantots pakalpojums darbības veikšanai, agroķīmisko pakalpojumu sniedzēja datiem un augsnes paraugu analīžu rezultātiem, ja tie nav pieejami VAAD. Dati LAD vai VAAD iesniedzami vienu reizi augsnes analīžu datu derīguma termiņa laikā, aprēķinātā kalcijs

► 2. lpp.

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" SEPTEMBRA NUMURĀ

Žurnāla septembra izdevumā intervija ar Latvijas Gaļas liellopu audzētāju asociācijas un arī Gaļas liellopu audzētāju biedrības valdes priekšsēdētāju Raimonu Jakovicki par gaļas liellopu nozares attīstību un aktualitātēm.

Sarunā Raimonds Jakovickis stāsta, ka Eiropā savā ziņā ir izveidojies gaļas deficīts, pircēji brauc uz Latviju iepirkt liellopus, un cenas ir stabilas. Novērtējot gaļas liellopu kvalitāti, GLAB vadītājs saka – Latvijā tīršķirnes ganāmpulkos dzīvnieku kvalitāte ir ļoti laba.

Saimnieku pieredzes rubrikā stāsts par vienu no īstajām latvju saimniecēm, Kandavas pagasta lauku sētas "Indāni" saimniecei Signi Ezeriņu, kuras izveidotajā saimniecībā mīt zirgi, aitas, kazas, truši un dažādu sugu putni.

Grāmatvedības rubrikā LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītājas Lindas Puriņas raksts par zemnieku saimniecību gada pārskatiem.

Piensaimniekiem, kuri jau ieviesuši vai tikai plāno ieviest slaukšanas robotus, noderēs lopkopības konsultanta no Spānijas Luisa Kardo raksts par govju ēdināšanas stratēģijām robotu slaukšanās sistēmās. Raksts sagatavots sadarbībā ar LLKC Ogres

biroja vadītāju Aiju Lusi un SIA "Nutricon" pārstāvi Agri Bērziņu.

Par situāciju bioloģiskā piena ražošanā, kas šogad samazinājusies par 40%, raksta LLKC Lopkopības nodaļas vadītāja un žurnāla nozaru redaktore Silvija Dreijere.

LLKC konsultants-eksperts veterinārmedicinā Dainis Arbidāns raksta par dezinfekciju kā efektīvu metodi infekcijas slimību ierobežošanā.

Žurnālā sniedzam ieskatu gadskārtējā Profesionāļu dienā aitkopjiem, kurā notika aitu nagu griešanas sacensības un tika runāts par aitu ganībām saules paneļu parkos. Turpat arī Latvijas Aitu audzētāju asociācijas aitu vērtēšanas speciālistes Dinās Avotiņas raksts par aitu sagatavošanu lecināšanai.

Putnkopības rubrikā Latvijas Apvienotās putnkopības asociācijas pārstāve Anna Ērliha raksta par putnu mītņu sagatavošanu ziemošanas periodam.

Zirgkopjiem piedāvājam iepazīties ar LLKC demonstrējuma "Dažādu līniju Latvijas siltasiņu šķirnes braucamā tipa ērzeļu pēcnācēju kvalitātes salīdzinājums selekcijas efektivitātes noteikšanai" pirmajiem rezultātiem, kas uzsākts 2023. gadā. Demonstrējums notiek Māra Parfianoviča saimniecībā "Jaunvangas" un Ingas Jaun-

zares SIA "Ādažu veterinārā klīnika" zirgu novietnē "Kroņi", kur veikta zirgu mērīšana, vērtēšana un lineārā profilēšana.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2024_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Ozolniekos.

Iveta Tomsons, LLKC Apgāda vadītāja

AKTUALITĀTES

1. lpp.

karbonāta (CaCO₃) deva (t/ha) saskaņā ar Tīrumu, pļavu un ganību augšņu kaļķošanas normatīviem aprēķināto daudzumu (Ministru kabineta noteikumi Nr. 198. 17.1 pielikums).

Augsnes kaļķošanas EKO2.1 šogad nav jāveic darbības fotofiksēšanai un jānosūta LAD.

Ekoshēmas atbalsts par saudzējošu lauksaimniecības praksi – EKO4

Arī šajā sadaļā par minimālās augsnes apstrādi, augsnes joslu apstrādi un tiešo sēju lauksaimniekam līdz 5. novembrim attiecīgā informācija elektroniski jāiesniedz Lauku atbalsta dienestā, izmantojot veidlapu, kuras paraugs pieejams Lauku atbalsta

dienesta elektroniskajā pieteikšanās sistēmā, vai to augšupielādējot Valsts augu aizsardzības dienesta uzturētajā informācijas sistēmā.

Saimnieks pašā izvēlētā elektroniskajā uzskaites sistēmā uzglabā aktuālo informāciju par ražas novākšanas datumu un herbicīdu lietošanu, norādot iegādātā un izlietotā herbicīda nosaukumu un daudzumu, devu (kilogrami vai litri uz hektāru), izsmidzināšanas datumu un apstrādāto platību (ha).

Ekoshēmas atbalsts par slāpekļa un amonjaka emisiju un piesārņojumu mazinošo lauksaimniecības praksi – EKO5

Uz maksājumu var pretendēt visas saimniecības – gan konvencionālās, gan bioloģiskās, kas izpilda prasības: tiešā šķidrā organiskā mēslojuma (šķidrmēs-

lu, vircas, digestāta) izkliedi un iestrādi ar lentveida izkliešanas metodi, veicot minerālmēslošanas metodi, veicot minerālmēslošanas izkliedi un veicot augu aizsardzības līdzekļu precīzo izsmidzināšanu.

Šajā sadaļā šķidro mēslošanas līdzekļu lietošanā darbības tiek veiktas saskaņā ar mēslošanas plānu. Izstrādā mēslošanas plānu un mēslojumu iestrādā ar lentveida izkliešanas metodi, un vairāk kā 10 t/ha apjomā. Tāpat kā organiskiem mēslošanas līdzekļiem, arī minerālmēslošanas lietošana notiek saskaņā ar mēslošanas plānu. Izmanto minerālmēslošanas izkliešanas metodi vai izsmidzinātāju, kam ir automātiskā pārklājuma regulēšanas iespēja, tostarp sekciju kontrole un konstantas vai mainīgas devas regulēšanas iespēja, lai nodrošinātu mēslošanas zonu nepārklāšanos. Traktortehnika

► 3. lpp.

◀ 2. lpp.

vai iekārta ir aprīkota ar vadības termināli, kam ir GPS uztvērējs, kā arī sekciju kontroles un uzstādītās devas kontroles funkcija precīzai mēslojuma iestrādei. Iesniedz aktuālo informāciju par darbībām, kas saistītas ar minerālmēsļu krājumu izmaiņām

Lauksaimniekam paša izvēlētā elektroniskā uzskaites sistēmā jāievada aktuālā informācija līdz 2024. gada 22. maijam, 30. jūnijam, 31. augustam un 5. novembrim par ražas novākšanas datumu un darbībām ar šķidro organisko mēslojumu un minerālmēsliem, kas satur vismaz slāpekļa savienojumus, un kas veiktas attiecīgi līdz 17. maijam, 25. jūnijam, 26. augustam un 31. oktobrim, norādot iegādātā, pārdotā, izlietotā un krājumā esošā mēslojuma daudzumu, mēslojuma iestrādes datumu, devu, šķidrā organiskā mēslojuma vai precīzo minerālmēsļu izkliedes tehnoloģisko iekārtu un informāciju par nomāto tehniku vai pakalpojuma sniedzēju, ja izklieci neveic pats lauksaimnieks.

Savukārt informācija par slāpekļa vajadzības apjomu saimniecībai un informāciju par veiktajām darbībām ar šķidro organisko mēslojumu ir jāiesniedz VAAD līdz 5. novembrim, augšupielādējot GPS datus VAAD uzturētajā informācijas sistēmā vai izmantojot LAD mobilo lietotni, ir uzņemti ģeomarķēti fotoattēli ar traktortehnikas vai iekārtas vadības termināļa ekrānu (kurā fiksēta lauka robeža, par veikto precīzo minerālmēsļu izkliedes reizi katrā laukā), par vismaz 10% no atbalstam pieteiktajiem laukiem vai vismaz par vienu lauku, ja atbalstam deklarēti mazāk nekā 10 lauki.

Augu aizsardzības līdzekļu lietošana notiek pamatoti ar sertificētām AAL iekārtām, kurām ir automātiskā pārklājumu regulēšanas iespēja, tostarp sekciju kontrole un konstantas vai mainīgas devas regulēšanas iespēja, lai nodrošinātu apstrādātu zonu nepārklāšanos. Traktortehnika vai iekārta ir aprīkota ar vadības termināli, kam ir GPS uztvērējs, kā arī sekciju kontroles un uzstādītās devas kontroles funkcija precīzai AAL lietošanai par vismaz 10 procentiem no atbalstam pieteiktajiem laukiem vai vismaz par vienu lauku, ja atbalstam deklarēti mazāk nekā 10 lauku, par īstenoto precīzo augu aizsardzības līdzekļu apstrādi (izsmidzināšanu) attiecīgajā laukā ir augšupielādēti GPS dati vai uzņemti traktortehnikas vai iekārtas vadības ter-

Ziemas rapša sējums, izmantojot samazinātu augsnes apstrādi (EKO4)

mināļa ekrāna ģeomarķēti fotoattēli, kuros fiksēta lauka robeža.

Par AAL krājumiem informācija jāiesniedz līdz 2024. gada 5. novembrim, lauksaimniekam paša izvēlētā elektroniskā uzskaites sistēmā līdz 2024. gada 22. maijam, 30. jūnijam, 31. augustam un 5. novembrim jāuzskaita informācija par darbībām, kas notikušas attiecīgi līdz 17. maijam, 25. jūnijam, 26. augustam un 31. oktobrim saistībā ar iegādātajiem, izlietotajiem un krājumā esošajiem augu aizsardzības līdzekļiem, norādot AAL nosaukumu, devu, AAL lietošanas pamatojumu, izsmidzināšanas datumu, apstrādāto platību, izmantoto tehnoloģisko iekārtu, informāciju par nomāto tehniku, pakalpojuma sniedzēju (ja izsmidzināšanu neveic pats lauksaimnieks).

Bet, ja lauksaimnieks dažādu iemeslu dēļ nav nosūtījis MK noteikumos Nr. 198 minētos datus, tad tie jāglabā paša izvēlētā elektroniskā uzskaites sistēmā vismaz trīs gadus, lai dati būtu uzrādāmi VAAD un LAD.

Jāvērš uzmanība arī lauksaimniecības kultūraugu mēslošanai un dažādo mēslošanas līdzekļu izvēlei, lai piemēlētu un pielietotu nepieciešamo, un iegūtu plānotās ražas apjomus. Tāpēc ir svarīga mēslošanas plāna sastādīšana un kopsavilkuma iesniegšana. Ja ir jautājumi vai neskaidrības, droši varat griezties pēc palīdzības pie LLKC konsultantiem mēslošanas plānu sagatavošanā un arī jautājumos par Ekoshēmām.

Mēslošanas plāna kopsavilkums

Lauksaimniekiem, kuri īpaši jutīgajās teritorijās apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamo zemi vismaz 20 hektāru platībā vai audzē dārzenus, kartupeļus, augļu kokus vai ogulājus vismaz 3 hektāru platībā un lieto mēslošanas līdzekļus, katru gadu **no 1. septembra**

līdz 5. novembrim jāiesniedz Valsts augu aizsardzības dienestam kultūraugu mēslošanas plāna kopsavilkums par kārtējo ražas gadu, ieteicams izmantot e-pakalpojumu LAD EPS. Kopsavilkums nav jāiesniedz, ja katra lauka mēslošanas plānu sagatavo, kā arī lauku vēsture ir pieejama Lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldības sistēmā.

Īpaši jutīgo teritoriju robežas ir (Ministru kabineta noteikumu Nr. 198. 9. pielikums) Dobeles, Jelgavas, Bauskas (izņemot Valles un Kurmenes pagastu), Mārupes, Olaines, Ķekavas, Salaspils, Ropažu, Ādažu, Saulkrastu un Siguldas (izņemot Lēdurgas pagastu) novada pašvaldības administratīvās teritorijas robežas. Īpaši jutīgajās teritorijās neietilpst Jelgavas, Rīgas un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības administratīvās teritorijas robežas.

“Mans lauks”

Savus saimniecības datus var ievadīt un strādāt LLKC un sadarbības partneru izveidotā saimniecības pārvaldības sistēmā “Mans lauks”. Pēc tam var vienkārši sagatavotos datus izmantot un pārsūtīt, kad nepieciešams uz VAAD uzturēto informācijas sistēmu. Ja nepieciešams, Latvijas Lauku konsultāciju centra augkopības konsultanti var palīdzēt ievadīt datus, informāciju par laukiem, noliktavām, darbiem utt. “Mans lauks” sistēmā.

Informācijas sagatavošanai izmantoti avoti: Ministru kabineta noteikumi Nr. 198. Tiešo maksājumu piešķiršanas kārtība lauksaimniekiem, LAD sniegtā informācija.

Agrita BITE,
LLKC konsultante
augkopībā
tālr. 20270949
e-pasts:
agrita.bite@llkc.lv

AUGKOPĪBA

ZIEMAS KVIEŠU MĒSĻOŠANAS TEHNOĻĪJU EFEKTĪVĪTĀTE

Foto: Ilze Skudra

Lauka diena z/s “Kadiķi M.A.”

Jau otro gadu LLKC ierīko demonstrējumu “Augu barības vielu izmantošanas efektivitātes palielināšana ziemajos” divos dažādos Latvijas reģionos: Alūksnes novada Mārupes pagasta z/s “Kadiķi M.A.” un Jelgavas novada Platones pagasta M. Katamadzes saimniecībā.

Iesēti ziemas kvieši un pielietoti mēslošanas līdzekļi trijos variantos. Demonstrējuma varianti izvēlēti, lai novērtētu pamatmēslojuma atšķirīga lietošanas laika un devas efektivitāti, tā ietekmi uz augu pārziemošanu, graudu ražu un kvalitāti:

- 1) līdzšinējais standarta paņēmieni (balstoties uz saimnieka līdzšinējo pieredzi) – kompleksa mēslošanas līdzekļa lietošana rudenī – kontroles variants;
- 2) kompleksa mēslošanas līdzekļa lietošana pavasarī, pēc mēslošanas plāna, kas sastādīts, pamatojoties uz augšņu agroķīmisko izpēti;
- 3) kompleksa mēslošanas līdzekļa lietošana rudenī un pavasarī, pēc mēslošanas plāna, kas sastādīts, pamatojoties uz augšņu agroķīmisko izpēti.

Alūksnes novada Mārupes pagasta z/s “Kadiķi M.A.” ziemas kviešu ‘Ska-

1. tabula Mēslošanas līdzekļu salīdzinājuma varianti z/s “Kadiķi M.A.” un M. Katamadzes saimniecībā, 2024. g.

N.p.k	Varianti	Mēslošanas līdzeklis, lietošanas laiks un deva, kg/ha			
		NPK 10:24:24+7S 10:26:26 :S2* (rudeni)	NPK 15:15:15:S11 (pavasari)	N:S 30:7, N27:S4*	AN 33.5 N 34,4*
1	Standartvariants – kontrole	200	-	300 330* (veģ. atj.)	200 (AS23, AS30)*
2	Komplekss pavasarī	-	300	-	200 (veģ. atj.)
3	Komplekss rudenī un pavasarī	150	150	-	200 (AS23) 200 (veģ. atj.)

* M. Katamadzes saimniecībā

gen’ sēja veikta 20.09.2023. ar izsējas normu 240 kg/ha. Augsne smilšmāla ar vidēju fosfora un kālija saturu, pH 5,4, organiskā viela 5,3%. Pirms sējas rugāju lauks nodiskots un nokaļots ar Nordkalk 200 kg/ha, priekšaugus ziemas rapsis. Veikta mēslošanas līdzekļu lietošana atbilstoši variantiem (1. tabula).

Alūksnes pusē rudens bija silts, augi labi saceroja un attīstījās, bet ziema kviešu pārziemošanai bija neļāvīga, pavasarī augu skaits visos variantos bija samazinājies uz pusi.

Aprīļa sākumā pilnībā atjaunojās veģetācija, augi bija cerošanas stadijā, kura turpinājās līdz mēneša beigām. Maijs bija vēss un augi attīstījās lēni, bet jūnijā, gaisa temperatūrai strauji paaugstinoties, augi strauji attīstījās.

Rudenī herbicīds netika lietots, kas veicināja nezāļu un ziemas rapša attīstību lielā apjomā. Augu augšanas regulators, herbicīdi un fungicīdi izmantoti atbilstoši nepieciešamībai. Ziemas kviešu raža nokulta 7. augustā. Augstākā graudu raža (4,55 t/ha) iegūta variantā ar dalīto pamatmēslojuma devu, zemākā – 3,37 t/ha, ar pamatmēslojumu tikai pavasarī. Atšķirības starp variantiem varētu skaidrot ar to, ka daļa rudens pamat-

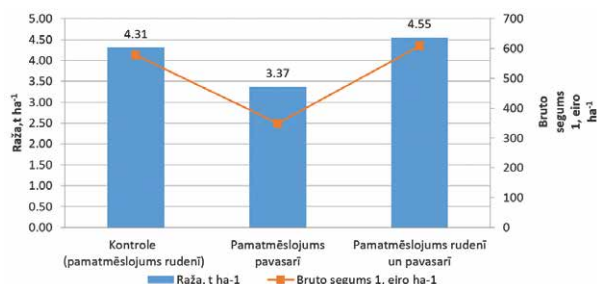
mēslojuma izskalojās ar nokrišņiem, bet pavasarī dotais mitruma trūkuma dēļ netika pilnībā izmantots. Graudu raža atbilda pārtikas kvalitātes trešajai grupai ar proteīna saturu 13,28–14,4%.

Lai novērtētu ekonomisko efektivitāti katram variantam, aprēķināts bruto segums 1. Vislielākais radītājs (608,6 EUR/ha) sasniegts trešajā variantā ar dalīto pamatmēslojuma devu, otrā vieta (577,64 EUR/ha) variantam ar pamatmēslojumu tikai rudenī. Pamatmēslojums pavasarī zemas ražas dēļ šogad bija ekonomiski neizdevīgs (348,7 EUR/ha).

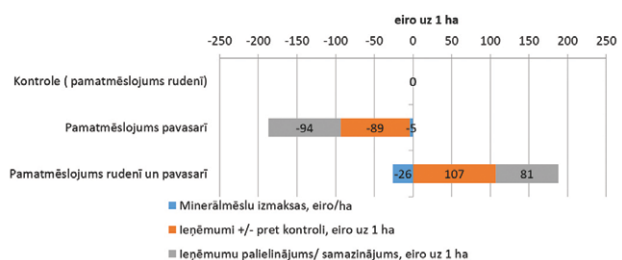
Mīnerālmēsļu cenas šogad pa variantiem būtiski neatšķirās, un ieņēmumu palielinājumu ietekmēja ražas līmenis (2. attēls). Tendence pa variantiem sakrīt ar bruto seguma 1 grafiku.

Atziņas

2024. gada demonstrējuma rezultāti parādīja, ka, lai sasniegtu maksimālu ražu, pamatmēslojumu vajag lietot dalītās devās gan rudenī, gan pavasarī. Ekonomiskie aprēķini apstiprina, ka šis variants ir visizdevīgākais. Tikai rudens mēslojums mazāk efektīvs, bet pamatmēslojumam ar pilnu devu pavasarī vislielākie ražas un peļņas radītāji.

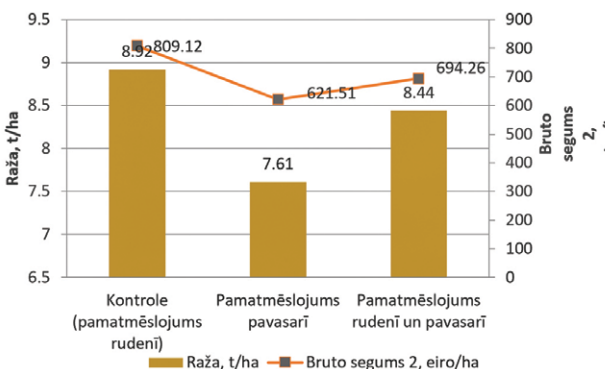
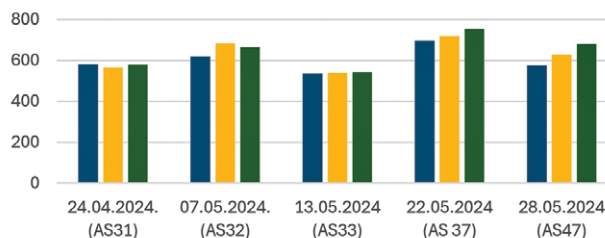
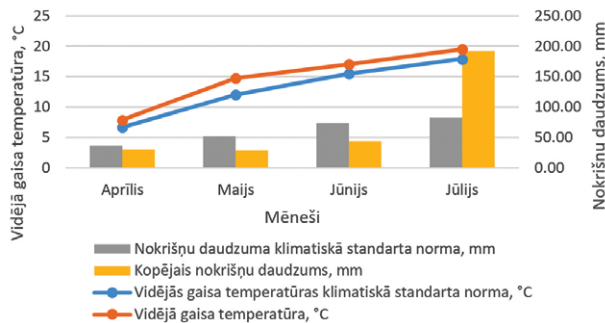
1. attēls. Ziemas kviešu bruto segums, eiro ha-1 un ziemas kviešu graudu raža, t ha-1, z/s “Kadiķi M.A.”

2. attēls. Ieņēmumu palielinājums/samazinājums atkarībā no mēslojuma, eiro uz 1 ha, z/s “Kadiķi M.A.”

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Ziemas kviešu demonstrējums M. Katamadzes saimniecībā

gada apstākļos nodrošināja augstu ražu, bet nenodrošināja pārtikas kvalitātes graudus (proteīna saturs 9,2–10,16%).

Lai novērtētu katra varianta ekonomisko efektivitāti, tika aprēķināts bruto segums 2 (ieņēmumi - kopā mainīgās izmaksas). Augstāko bruto segumu uzrādīja 1. variants (809,12 eiro/ha), kur tika iegūta augstākā raža.

Atziņas

Augu attīstību būtiski ietekmēja 2024. gada veģetācijas sezonas klimatiskie apstākļi. Augstāko ražu un ekonomisko efektivitāti šī gada apstākļos nodrošināja pamatmēslojuma lietošana rudenī.

Demonstrējums "Augu barības vielu izmantošanas efektivitātes palielināšana ziemajos" ierīkots LAP 2014.-2020. apakšpasākumā "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem". LAD līguma Nr. 10.2.1.-20/22/P7 (14. lote). Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

Nikolajs IRTIŠEVS,
LLKC Alūksnes biroja konsultants augkopībā
e-pasts: nikolajs.irtisevs@llkc.lv
tālrs. 29489092

Ilze SKUDRA,
LLKC konsultante augkopībā
e-pasts: ilze.skudra@llkc.lv
tālrs. 63050577

Loreta ZAJANKOVSKA,
LBTU studente

Jelgavas novada Platones pagasta M. Katamadzes saimniecībā ziemas kvieši 'Skagen' iesēti 18.09.2023. Pirms sējas veikta augsnes aršana, lauks nošūkts un kompaktēts. Augsnes raksturojums: smags smilšmāls, pH – 6,5, organiskās vielas saturs – 3,6%, P₂O₅ – 131 mg/kg, K₂O – 339 mg/kg. Demonstrējumā izmantotie mēslošanas līdzekļi, lietošanas laiks un deva atspoguļoti 1. tabulā.

Augi pārziemoja labi (8 balles visos variantos). Veģetācija atjaunojās marta vidū. Pavasara un vasaras mēneši Jelgavas novadā bija siltāki par klimatiskā standarta normu (3. att.). Salīdzinot ar datiem citviet Latvijā, Jelgavā pavasaris bija ekstremāli sauss, nokrišņu daudzumam nokrītot 40% zem normas. Vasaras pirmajos divos mēnešos lietus bija normas robežās, taču jūlija beigās tas sasniedza ekstremāli augstu līmeni, kad 2 dienu laikā nokrišņu daudzums bija lielāks par jūlija mēneša normu.

Lai novērtētu slāpekļa mēslojuma nepieciešamību, tika veikta hlorofila

satura noteikšana, izmantojot N-testeri, laikā no AS30–45. Konstatēts, ka N nepieciešamība ir ļoti cieši saistīta ar meteoroloģiskajiem apstākļiem. Periodā, kad bija auksts, maija pirmās dekādes beigās bija novērojams N trūkums augos, bet, kad paaugstinājās gaisa temperatūra un bija nokrišņi, augs sāka izmantot N mēslojumu un uzrādīja nodrošinājumu virs 700 punktiem (22. maijā) visos variantos.

Augu attīstību un barības vielu uzņemšanu būtiski ietekmēja aukstums maija sākumā un paaugstināta gaisa temperatūra jūnijā. Nezaļu (ķeraiņu madara, sārtā panātre, ganu plikstiņš u. c.) ierobežošanai lietoti herbicīdi. Sējumā lietots divas reizes augu augšanas regulators. Kviešu slimības ierobežoja, lietojot fungicīdus.

Raža tika nokulta 22.07.2024., kas ir vismaz par divām nedēļām agrāk kā parasti. Augstāko ražu uzrādīja 1. variants (8,92 t/ha), kur pamatmēslojums tika dots rudenī, savukārt 3. variantā – 8,44 t/ha, 2. variantā – 7,61 t/ha. Mēslojums šī

Eiropas Savienības
**APMAKSĀTAS
INDIVIDUĀLAS
KONSULTĀCIJAS**
lauksaimniekiem
un mežsaimniekiem

**PIESAKIES
KONSULTĀCIJĀM!**

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPAS INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

AUGKOPĪBA

Uzlabo augu maiņu, mēslošanas plānu, augu seku un kaitēkļu apkarošanu

LOPKOPĪBA

Optimizē piena kvalitāti, plāno barības vajadzības, uzraugi un ārstē dzīvnieku slimības

MEŽSAIMNIECĪBA

Izproti meža apsaimniekošanu, tā ekonomiskos, ekoloģiskos un vides jautājumus

EKONOMIKA

Novērtē savus resursus, sagatavo biznesa un finanšu plānus, veic ekonomisko analīzi

KONSULTĀCIJAS

ES APMASKĀTĀS KONSULTĀCIJAS: ATBALSTS LAUKSAIMNIEKIEM UN MEŽSAIMNIEKIEM

Saimniekus, kuriem nepieciešams padoms resursu efektīvākai izmantošanai, aktuāla informācija augkopības, lopkopības vai mežsaimniecības nozarē, izpratne par savstarpējās atbilstības prasībām un videi draudzīgu saimniekošanu, aicinām vērsties pie Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) konsultantiem birojos visā Latvijā un pieteikties individuālām konsultācijām atbalsta pasākuma “Konsultāciju pakalpojumi, lauku saimniecību pārvaldības un lauku saimniecību atbalsta pakalpojumi” apakšpasākuma “Atbalsts konsultāciju pakalpojumu izmantošanas veicināšanai” ietvaros, kas tiek 100% finansētas no Eiropas Savienības līdzekļiem.

Ko piedāvā konsultācijas?

Atbalsts ir pieejams dažādās jomās:

Augkopība: konsultācijas par augu maiņas, mēslošanas, zālāju biotopu vai sugu dzīvotņu apsaimniekošanas un augu aizsardzības plānu izstrādi, lauku vēsturi, kultūraugu kaitēkļu uzskaiti un daudz ko citu.

Lopkopība: konsultācijas par pārtikas nekaitīguma, dzīvnieku slimību un labturības, kā arī identifikācijas un reģistrācijas jautājumiem.

Mežsaimniecība: meža īpašumu apsekošana, mežaudzes bioloģiskās daudzveidības novērtēšana, cirsmu novērtēšana galvenajā cirtē, konsultācijas par meža kaitēkļiem, slimībām un apsaimniekošanas ieteikumi.

Ekonomika: klienta saimniecības ekonomisko resursu izvērtēšana, biznesa plānu sagatavošana, bruto segu-

mu aprēķins, kā arī lauku saimniecību ekonomiskā analīze.

Konsultācijas sniedz praktiskus padomus un risinājumus, kas palīdz saimniecībām būt ilgtspējīgākām, samazinot klimata negatīvo ietekmi un nodrošinot noturību pret tā izmaiņām.

Atbalsta saņēmēji un mērķis

Individuālās konsultācijas ir pieejamas lauksaimniecības vai mežsaimniecības nozarē iesaistītām juridiskām un fiziskām personām, zemes īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem. Programmas galvenais mērķis ir sniegt atbalstu saimniecību ekonomisko rādītāju uzlabošanā, sekmējot ilgtspējīgu lauksaimniecību un mežsaimniecību.

Kā pieteikties?

Lai saņemtu individuālas konsultācijas lauksaimniecībā, jāsazinās ar tu vāko LLKC biroju, savukārt par mežsaimniecības jautājumiem – ar Meža konsultāciju pakalpojumu centru. Pieteikties konsultāciju atbalstam var arī internetā: www.llkc.lv

Šāda veida atbalsts ir izšķirošs Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības nākotnei, palīdzot gan saglabāt konkurētspēju, gan aizsargāt vidi.

Individuālu konsultāciju sniegšana notiek Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam pasākuma “Konsultāciju pakalpojumi, lauku saimniecību pārvaldības un lauku saimniecību atbalsta pakalpojumi” apakšpasākuma “Atbalsts konsultāciju pakalpojumu izmantošanas veicināšanai” ietvaros (ID Nr. ZM/2023/3_ELFLA), ar 14.08.2023. noslēgtu līgumu starp Lauku Atbalsta dienestu un LLKC Nr. 10.2.1-2.36/23/P19. Projekta Nr. 23-00-A00201-000002.

Plašāka informācija pieejama visos 26 LLKC birojos.

Informāciju apkopoja un sagatavoja LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

ATBALSTS

PIEEJAMS ATBALSTS SAIMNIECĪBU IZAUGSMES VEICINĀŠANAI

No šī gada 4. novembra līdz 4. decembrim lauksaimnieki, kooperatīvi un ziņātniskās institūcijas var pieteikties vairākos pasākumos (intervencēs) savu saimniecību vai uzņēmumu izaugsmes veicināšanai, energoefektivitātes palielināšanai, biodrošības pasākumu ieviešanai un citām aktivitātēm.

Lauku atbalsta dienesta Lauksaimniecības un lauku attīstības departamenta direktora vietnieks **Juris Cvetkovs** skaidro: "2023.–2027. gada plānošanas periodā šī ir pirmā reize, kad saimnieki var pieteikties atbalstam lauku saimniecību konkurētspējai, dzīvnieku labturības uzlabošanai un citām aktivitātēm. Šī ir iespēja gan lielām, gan mazām saimniecībām īstenot savus projektus. Iepriekš bijām pieraduši šo atbalstu saukt par atbalstu modernizācijai. Protams, mainās ne tikai pasākuma nosaukums, bet arī atbalsta saņemšanas nosacījumi. Piemēram, lai aprēķinātu saimniecības lielumu, vērā tiks ņemts pēdējo trīs gadu apgrozījums, kā arī vērtēs saistītos uzņēmumus. Piešķirtā finansējuma aprēķinā vērā ņems pārejas periodā 2022.–2024. gadā saņemto finansējumu. Šie ir tikai daži izmaiņu piemēri. Sprotot, ka prasības ir detalizētas, LAD ir domājies, kā palīdzēt lauksaimniekiem veikt aprēķinus. Piemēram, veidosim iepriekš pieteikšanas iespēju, kur ikviens varēs provizoriski redzēt datus, ko LAD jau būs ieguvusi no citām iestādēm, lai būtu vieglāk vērtēt, kāda ir situācija saimniecībā."

LAD aicina iesniegt projektu pieteikumus vairākās aktivitātēs (intervencēs):

"Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās konkurētspējai" (LA 4.1.1.)

Pasākuma mērķis ir atbalstīt mazās un vidējās lauku saimniecības, lai uzlabotu to saimnieciskās darbības rādītājus un konkurētspēju, kā arī veicinātu kooperācijas attīstību.

Pirmās kārtas publiskais finansējums mazajām lauku saimniecībām ir 16,78 miljoni eiro, savukārt vidējām lauku saimniecībām – 18,4 miljoni eiro. Finansējums ir pieejams proporcionālā

sadalījumā pa reģioniem – pēc LAD reģionālo lauksaimniecības pārvalžu izvietojuma (precīzu sadalījumu pa reģioniem var skatīt LAD tīmekļvietnē).

Ievērbai! Maksimālo attiecināmo izmaksu noteikšanā tiks ņemta vērā pārejas periodā piešķirtā summa pasākumā "Ieguldījumi materiālajos aktīvos".

Atbalstam preventīviem ieguldījumiem (žogu izveide, sargsuņu iegāde) aitkopības saimniecībām varēs pieteikties no 2024. gada 4. novembra līdz 2025. gada 4. martam (ilgāk nekā citos pasākumos). Finansējums šīm aktivitātēm ir 1 miljons eiro.

Jāņem vērā! Kad projektu īstenošanai pieteiktais finansējums sasniegs 80% no kārtas kopējā finansējuma, tos projektus, kas pretendēs uz atlikušajiem 20% finansējuma, sarindos atbilstoši projektu atlases kritērijiem. Atjaunotā informācija par finansējuma atlikumu tiks publicēta LAD tīmekļvietnē reizi mēnesī.

"Atbalsts ieguldījumiem SEG un amonjaka emisijas samazinošajiem pasākumiem un klimata pārmaiņu mazināšanai un pielāgošanās pasākumu īstenošanai lauku saimniecībās" (LA 4.1.2.)

Šī atbalsta mērķis ir mudināt lauksaimniekus uz klimata pārmaiņas mazināšanai ieguldījumiem, kā arī veicināt pielāgošanos klimata pārmaiņām.

Kopējais finansējums pirmajā kārtā ir 17,3 miljoni eiro, kas ir sadalīti proporcionāli pēc LAD reģionālo lauksaimniecības pārvalžu izvietojuma.

Svarīgi! Maksimālo attiecināmo izmaksu noteikšanā tiks ņemta vērā pārejas periodā piešķirtā summa 4.1. pasākumā "Ieguldījumi materiālajos aktīvos". Tāpat tiks ņemti vērā dati par saistītajiem uzņēmumiem, nosakot uzņēmuma lielumu un piešķirto finansējumu.

"Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības dzīvnieku labturības uzlabošanai un biodrošības pasākumu īstenošanai" (LA 1.4.3.)

Atbalsts paredzēts, lai uzlabotu dzīvnieku labturību un veselību, kā arī īstenotu biodrošības pasākumus saimniecībās. Pirmās kārtas pieejamā finansējuma apmērs ir 7,59 miljoni eiro.

"Atbalsts ieguldījumiem AER izmantošanai vai energoefektivitātes palielināšanai" (LA 4.1.4.)

Atbalsts ir mērķēts, lai veicinātu lauksaimniecības nozares saimnieciskās darbības veicēju ieguldījumu atjaunīgo energoresursu (AER) tehnoloģiju attīstībā pašpatēriņam un arī energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumos.

Pirmās kārtas publiskais finansējums ir noteikts 9,5 miljonu eiro apmērā, tai skaitā: ieguldījumiem energoefektivitātē paredzēti 4,76 miljoni eiro; ieguldījumiem atjaunīgās enerģijas ražošanā novirzīti 4,76 miljoni eiro.

Svarīgi! Nosakot uzņēmuma lielumu un piešķirto finansējumu, tiks ņemti vērā dati par saistītajiem uzņēmumiem.

"Atbalsts ieguldījumiem lauksaimniecības un mežsaimniecības infrastruktūras attīstībā" (LA 4.3.)

Arī kooperatīvi atbalsta pasākumiem var pieteikties no šī gada 4. novembra līdz 4. decembrim. Plašāk par atbalsta nosacījumiem kooperatīviem var lasīt LAD tīmekļvietnē.

Visu iepriekš minēto atbalsta pasākumu iesniegto projektu īstenošanas termiņš, ja tiek ieguldītas investīcijas ražošanas pamatlīdzekļu iegādei, ir viens gads un seši mēneši no LAD lēmuma apstiprināšanas. Ja tiek veikta būvniecība, pārbūve un iegādāti ražošanas pamatlīdzekļi, tad projektu īstenošanas termiņš ir divi gadi pēc dienesta lēmuma pieņemšanas brīža.

Detalizēta informācija par pasākumu nosacījumiem ir skatāma Lauku atbalsta dienesta tīmekļvietnē: Atbalsta veidi - Projekti un investīcijas. Projektu pieteikumi ir jāiesniedz LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā (EPS). Tālrunis konsultācijām: 67095000 (darba dienās plkst. 8–20).

Projektus var īstenot ar ES Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 2023.–2027. gadam atbalstu.

Pēc LAD informācijas

DĀRZKOPIĀ

FRANCIJAS DĀRŽENKOPIĀ KONSULTANTA ACĪM

Raksta autors eksperimentālā pētniecības centra *Awen Bio* siltumnīcās, kur augļu koki aug kopā ar dārzeņiem

Siltumnīcās pie Floriana, degustējot nišas produktu melotrijas – mazi skābeni gurķiši

Artišoki no lauka Bernarda saimniecībā tiek sašķiroti un salikti realizācijai

Pateicoties LAP apmācību programmai, kopā ar Latvijas bioloģisko saimniecību īpašniekiem bija iespēja apmeklēt bioloģiskās saimniecības Francijā, Bretaņas provincē. Programma bija ļoti sabalansēta, jo varējām redzēt ļoti dažādas saimniecības. Sākot no ļoti mazām ar 2,5 ha, līdz pat 100 ha lielai saimniecībai, un tas viss dārzkopības kooperācijas zīmē.

Par kooperāciju ir runāts daudz un rakstīts arī, bet kas bija tas, ko varēja redzēt kā atšķirīgu. Kooperatīvs *Bio-breizh* apvieno 57 audzētājus ar kopējo saražoto dāržu daudzumu 16 000 t, 150 dažādu sugu dāržu.

Kooperatīva trumpis ir četras pamata lietas, ko tas nodrošina saviem biedriem: kopējs zīmols, plānošana, produkcijas cena un realizācijas iespējas, resursu iepirkšana. Ja tā padomā, tad tas audzētājam nozīmē ļoti daudz.

Zīmols: logo, ko katrs audzētājs var izmantot, dod labu atpazīstamības zīmi. Redzējām to uz vietas saimniecībās, nodrošinot produkcijas virzību zem kopīgā karoga.

Plānošana: ņemot vērā, ka kooperatīvam ir ļoti laba informācija par dāržu tirgus iespējām un kapacitāti, tas ļauj ar katru konkrēto audzētāju izplānot audzējamās dāržu platības ar augstu precizitāti, rezultātā zemnieki var pilnībā nodoties sekmīgai ražošanai.

Produkcijas cena: pateicoties kooperatīva menedžmentam un sadarbībai ar loģistikas nodrošinātājiem, notiek vienošanās par cenu, kas pieņemama visiem darījuma partneriem. Tādas iespējas nav katram individuālajam zemniekiem, līdz ar to praktiski nav iespējams tirgus cenu dempings, kā tas dažkārt notiek pie mums.

Realizācijas iespējas: ļoti laba produkcijas realizācijas tirgus pārzināšana ļauj vienoties ar loģistikas nodrošinātājiem par iespējami labāko produkcijas piegādi realizācijas tirgiem.

Resursu iepirkšana: droša un efektīva dažādu nepieciešamo resursu iegāde ļauj zemniekiem plānot savu ražošanu. Vienlaikus tas nodrošina iespējami labākās cenas, kas ir iespējamas, pateicoties lielākam iepērkamajam apjomam.

Saimniecībā *Cleder* vairāk nekā 20 ha platībā saimnieko Florians. Audzē dāržus – sīpolus, artišokus, ķirbjus.

Segtajās platībās – tomātus, tajā skaitā 7 “vecās šķirnes”, kā nišas produktus audzē citrongurkus, melotrijas. Mēslo tikai ar organisko mēslojumu, tajā skaitā kompostētām jūras zālēm. Augsni atveseļo ar rudziem un baltajām sinepēm. Augsni nosedz ar biodegradējamo mulčas plēvi, kas tiek iegūta no cukurbietēm. Segtās platībās darbojas visu gadu. Četri cilvēki apkopj 8000 m² plēves siltumnīcu platības. Siltumnīcu konstrukcijas ir no metāla, ar automātisko vēdināšanu visā jumta platībā, kas balstās uz divu lielumu – gaisa temperatūras un gaisa mitruma nodrošināšanu.

Saimniecībā *Plouneour Trez* 100 ha platībā ar 20 dāržu kultūrām saimnieko Bernards. Kopš 2015. gada – bioloģiski. Kopā saimniecībā strādā 15 algotie darbinieki. Pats saimnieks dzīvo vagonā, noliktavas ēkā, kamēr ceļ māju. Daļu lauku nomā par 200 eiro/ha. Ļoti augstā līmenī ir nodrošinājums ar tehniku. Katru gadu lauka platībās tiek veikta dziļirdināšana. Daudz izmanto biodegradējamo plēvi. Sedz laukus ar pretinsektu tīkliem. Tas atvieglo cīņu ar kaitēkļiem. Tik plašu lauku nosegšanu ar šiem tīkliem nācās redzēt pirmoreiz, bet rezultāti ir acīmredzami. Šajā virzienā diemžēl mūsu bioloģiskie dāržu audzētāji, var teikt, ka nav skatījušies vispār. Tas pilnībā palīdz izslēgt no aprites bioloģiski atļautos insekticīdus, kas nodrošina iespēju izdzīvot daudzām derīgām kukaiņu sugām. Tehniskais nodrošinājums ļauj ietaupīt 30% darbaspēka. Ir visdažādākie augsnes apstrādes un augsnes rindstarpu rušinātāji. Arī ražas novākšanai ir visdažādākie agregāti, sākot no pacēlāja naža burkāniem buntītēs, līdz lieliem novākšanas kombainiem. Uz lauka regulāri strādā trīs novākšanas transportieri, kas palīdz ļoti efektīvi izmantot cilvēku darbu. Noliklavās ar vienkāršiem līdzekļiem tiek nodrošināts efektīvs cilvēku darbs. Dažādas vienkāršas palīģierīces ļauj izdarīt vairāk. Fasēšanai izmanto vienreizlietojamās koka finiera kastītes.

Saimniecībā *Le chant de la Terre* bija interesanta ar to, ka te tiek audzēti dāržeņi un gaļas aitas. Kopējais saimniecības lielums ir 20 ha. Tiek audzēti 40 dažādu veidu dāržeņi visa gada garumā. Produkcija tiek realizēta tiešās pārdošanas pulciņos un mazajos veikalos (40%), gan arī skolēnu ēdināšanai (60% produkcijas). Viena no saimnie-

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

cībām, kur izdevās redzēt agromežsaimniecības elementus. Lauki bija atdalīti ar dažādu sugu kokiem un krūmiem, vienā rindā kā liepas, tā ābeles, ķirši, ērkšķu plūmes, irbenes, lazdas. Izrādās, tāds projekts ir tapis sadarbībā ar pašvaldību, kura nodrošināja stādus. Mērķis ir fragmentēt laukus, veicināt bioloģisko daudzveidību, bet koki nav paredzēti ražas novākšanai.

Hogan saimniecība bija vienīgā, kur pamata business bija dažādu ogulāju audzēšanu. Saimnieko vien 2,5 ha, no kā 1,6 ha bija zemenes. Interesants piemērs, kā jaunā īpašniece pārņēma saimniecību, iesaistoties valsts atbalsta programmā, kur viņai maksāja algu, lai varētu pamazām attīstīt saimniecību. Re, kur variants, kā attīstīt saimniecību. Iepriekšējais saimnieks audzēja arī dārzeņus. Jaunā saimniece saglabāja tikai ogulājus un augļu kokus. Dārzā varēja redzēt nedaudz eksotiskākas kultūras kā persikus un vīģes kokus. Apdabes lielākajā daļā gadījumu ir nosegtas ar agrotekstilu. Lielākā daļa produkcijas tiek pārstrādāta visa gada garumā.

Pēdējā diena mūs aizveda graudaugu selekcijas virzienā, pie **Bastiana**. Paralēli te nodarbojas ar senas franču šķirnes govju audzēšanu, kā arī meklē un pavairo senās graudaugu šķirnes, kuru graudus pārstrādā un cep dažādus produktus, tā veidojot veselu nišu. *Graines de Liberte* ir vesela kustība, kas rūpējas par veco kultūraugu šķirņu saglabāšanu, lai dotu iedzīvotājiem iespēju pirkt daudzveidīgu pārtiku. Saimnieks atzina, ka jaunie selekcijas virzieni spiež ārā vecās šķirnes. Pašreizējā sēklas industrija draud ar pārtikas monopola izveidošanu, kur dominē transkontinentālās kompānijas. Laiks arī pie mums beidzot saprast reālos riskus pārtikas nozarē, un tam nav nekāda sakara ar “jaunajiem” pārtikas produktiem, ko tik aktīvi virza tirgū. Pēc šīs saimniecības apmeklējuma rodas sajūta, ka “visam, kas notiek laukos, ir nozīme un tas ir svarīgi”.

Pēdējā apmeklētā saimniecība pie **Luka Klaveza** (*Plounevez -Lochrist*) nodarbojas ar dārzeņu audzēšanu 33 ha platībā, bioloģiskā saimniecība kopš 2008. gada. Strādā pieci algoti darbinieki. Audzē, sākot no ziedkāpostiem, līdz tādai jaunai kultūrai kā batātes vai saldīte kartupeļi. Esam ieradusies brīdī, kad saimnieks tieši šo kultūru vāc. Dārzeņus audzē kā seg-

tās, tā atklātās lauka platībās.

Pētniecības centrs **Aven Bio**. Galvenais virziens, kurā darbojas šis pētniecības centrs, ir selekcija, Bretaņas provincē atbilstošu kultūraugu šķirņu piemērotības noteikšana bioloģiskai audzēšanai. Finansēts tiek ne tikai no ES projektiem, bet arī valsts. Notiek ļoti plašs izmēģinājums piecām dārzeņu sugām, trijās augsnes apstrādes sistēmās: aršanas, minimālās un bezaršanas sistēmās. Izrādās, ka bezaršanas metodē salīdzinoši labi jūtas burkāni. Nodarbojas arī ar dārzeņkopības izmēģinājumiem, kas ir saistīti ar tomātu audzēšanu siltumnīcās. Interesanta tēma, kā augļaugus glābt no kaitēkļiem un stādīt pa malām siltumnīcās, sākot no ķiršiem un persikiem, līdz pat eksotiskiem augiem. Tāpat bija redzami eksperimenti, kā mulčēt dobes ar salmiem, agrotekstilu. Daudz augu sugu, kas piesaista derīgos kukaiņus, neiztika arī bez lielajām kresēm.

Francijā ir manāma zināma tendence, ka līdz ar saimniecības lielumu aug arī kopējais (mūsu izpratnē) sakopības līmenis. Tas liecina, ka, esot mazākai platībai un bieži izpalielot algotam darbaspēkam, laika pietiek tikai pašam primārajam, tas ir, ražošanai, bet pieguļošās teritorijas paliek neapkoptas vai tiek minimāli apkopotas. Vai to vajadzētu ņemt kā piemēru, nedomāju, bet to, ka ir svarīgi koncentrēties uz būtiskāko, gan varam pamācīties.

Otrs secinājums, ka viņiem tomēr ir vienkāršāka dzīve. Mazāk zemnieki tiek traucēti ar dažādām prasībām un kontrolēm. Viss notiek pietiekami vienkārši. Diemžēl, jau kuru zemi apmeklējot, dalījums vecā un jaunā Eiropa apstiprinās. Savas birokrātijas izveidošanā jau paši esam vainīgi.

Apmeklējot Franciju, varam ar lepnumu teikt, ka arī mēs mākam strādāt un, paskatoties no malas uz Francijas dārzeņkopību, varam atzīt: kā jau visur, galvenā vērtība ir cilvēki – atsaucīgi, laipni, radoši un, protams, tādi, kas cīnās, lai laba un daudzveidīga bioloģiski audzēta pārtika mums būtu pieejama vienmēr.

Plašāka un detalizētāka informācija būs pieejama dažādās mācībās un semināros. **LL**

Māris NARVILS,
LLKC vecākais
speciālists dārzeņkopībā
e-pasts:
maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

Bioloģiski audzētie sīpoli šogad Bernarda saimniecībā padevušies vareni

Eksperimentālā pētniecības centra Aven Bio siltumnīcās augļu koki aug kopā ar dārzeņiem

Francijas saimniecības šarms

Saimnieks Luka ar kundzi un bagāto batāšu ražu

LAUKU ATTĪSTĪBA

CAURI GADSIMTIEM – VALMIERMUIŽAS STALLIS

Vidzeme var lepoties ar daudzām atjaunotām un sakoptām muižām. To vidū spilgti izceļas Valmiermuiža, kuras atpazīstamību nodrošina radošu un uzņēmīgu cilvēku darbošanās.

Muižas uzplaukuma laiks bija 18. gs. nogalē. No vēstures liecībām varam uzzināt, ka ap 1764. gadu tika uzbūvēta baroka villa un izveidots plašs medību parks. Villa bija vienīgā šādā stilā uzceltā ēka Baltijā, un augstmaņi to izmantoja gan kā medību rezidenci, gan vasarnīcu, kurā uzņemt karaļnamu viesus. Lepnās muižas ēkas nopostīja karos, bet medību parks (šobrīd saukts par Iršu parku), zirgu stallis un citas muižas saimniecības ēkas ir saglabājušās līdz mūsdienām. Zirgu stallis muižas īpašnieku un viesu vajadzībām tika būvēts 19. gs. pirmajā pusē. Līdz mūsdienām saglabāties teju 200 gadus vecs ēku komplekss. Tā būvniecībai izmantoja šķeltus granīta laukakmeņus. Staļļa trīs ēkas veido pagalmu, ko noslēdz akmens mūra žogs ar vārtiem.

Ir aizvērtā vēstures lappuse, kas saistījās ar kolhoza darbošanos Valmiermuižas teritorijā. Senās ēkas tika izmantotas tieši tam, kam bija paredzētas – lopu turēšanai. Savukārt citas muižas saimniecības ēkas kalpoja kā noliktavas, tehnikas novietnes vai tika pārbūvētas par siltumnīcām.

Valmiermuiža izskan pasaulē

Ir sācies jauns laikmets. Par to, ka Valmiermuižas vārds tiek nests plaši pasaulē, ir jāpateicas uzņēmējiem un vietējo kopienu aktivistiem. 2006. gadā darbību uzsāka “Valmiermuižas alus darītava”,

Foto: Arvis Ermanis

Rufina Juraša, jāšanas sporta trenere, biedrības “Valmiermuižas jātnieku skola” un “Valmiermuižas stallis” vadītāja

kas nu ir kļuvusi par atpazīstamu zīmolu, bet vietējo kopienu un plašu sabiedrības daļu stiprina un aktivizē biedrība “Valmiermuižas jātnieku skola” un “Valmiermuižas kultūras biedrība”.

2013. gadā “Valmiermuižas alus darītava” sadarbībā ar “Valmiermuižas kultūras biedrību” uzsāka īstenot mērķi – muižas teritoriju veidot kā pievilcīgu tūrisma, kultūras un radošu aktivitāšu vietu. Lai dažādotu laika pavadīšanas iespējas, Valmiermuižas parkā nedēļas nogalēs tika nolemts piedāvāt izjādes ar zirgiem. Aicinājumam piekrita pieredzējuši zirgu treneri un jāšanas sporta entuziasti Rufina un Reinis Juraši. Parka apmeklētājiem bija prieks par iespēju doties izjādēs, vizināties pajūgā, un drīz pēc tam pieaugoša interese par zirgiem

mudināja organizēt apmācību jāšanas sportā. Pozitīvā sadarbība ar “Valmiermuižas alus darītavu” un cilvēku interese bija par pamatu tam, lai Jurašu ģimene uzsāktu savu uzņēmējdarbību.

Tiek turēts ap 40 zirgiem

2015. gads ir laiks, kad “Valmiermuižas stallī” ieradās pirmie pieci sporta zirgi, bet šobrīd mājvieta ir jau 40 pieaugušiem un labi trenētiem zirgiem. 2015. gada sākumā divu mēnešu laikā tika veikti vērīnīgi teritorijas un ēku labiekārtošanas darbi, ievilkts ūdens, izveidoti koka boksi, kas iederas mūra celtnes interjerā un nodrošina atbilstošus zirgu turēšanas apstākļus. Ir iekārtoti divi āra jāšanas laukumi un iekštelpu manēža, tādējādi uzlabojot treniņu apstākļus arī vēsākajos gada mēnešos.

Rufina un Reinis Juraši 2015. gada oktobrī kopā ar jāšanas sporta entuziastiem un šī sporta attīstībā ieinteresētiem cilvēkiem nodibināja biedrību “Valmiermuižas jātnieku skola”. Biedrības mērķi ir sekmēt ilgtspējīga jāšanas sporta un tūrisma attīstību Valmiermuižā, Valmieras novadā un plašāk – arī visas Latvijas mērogā. Darbības attīstībā ir trīs svarīgu pasākumu nodrošināšana: jāšanas skolas vadība, zirgu audzēšana, sākot no kumeļa līdz pieaugušam, apmācītam un trenētam zirgam, un tūrisma piedāvājuma apjoma palielināšana. Kuplinot Valmiermuižas tūrisma piedāvājumu.

Stilgas trībīnes līdzjutējiem Valmiermuižas stallī

Rufina un Reinis Juraši kopā ar Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācijas valdes priekšsēdētāju Aiju Lusi, kad Valmiermuižas stalli notika Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes “Kumeļu skate 2024”. Šogad skatē piedalījās četri Valmiermuižas stalli dzimušie šī gada kumeliņi

vājumu, biedrība piedāvā doties izjādēs zirga vai ponija mugurā Valmiermuižas pils parkā, kā arī iepazīt zirgu parādumus un dzīves telpu, piedaloties ekskursijās Valmiermuižas stallī. Izjādes ar zirgu vai izbraucieni ar drošku ir iespējami arī citās šīm aktivitātēm piemērotās Latvijas vietās. Biedrība organizē sporta un izglītības pasākumus visiem interesentiem – gan jauniešiem, gan pieaugušajiem, gan senioriem.

Īsteno LEADER projektus

Biedrība ir veiksmīgi realizējusi ES līdzfinansētus LEADER projektus, iesniedzot tos vietējai rīcības grupai “No Salacas līdz Rūjai” (VRG). 2022. gadā ir iegūts finansējums zirgu pārvadājamās piekaves ar papildaprīkojumu iegādei. Pieaugot interesei par dalību citu organizāciju rīkotajās sacensībās un paplašinoties izklaides pakalpojumu pieprasījumam, zirgu transportēšanai bija nepieciešama divvietīga piekabe. Piekaves iegāde šobrīd dod iespēju biedrībai piedalīties pasākumos daudz plašākā mērogā un teritorijā kā līdz šim. Tas ir ieguldījums jāšanas sporta pieejamības paplašināšanai, īpaši sekmējot jauniešu un bērnu pieaugošo interesi no izglītošanās skolā savu brīvo laiku veltīt zirgiem. Atbildība un rūpes ir svarīgas rakstura iezīmes, tās jauniešiem dzīves ceļā

būs nepieciešamas ik uz soļa. Vairāk nekā 50 jauniešu nodarbojas ar jāšanas sportu Valmiermuižas jātnieku skolā. Tā ir Valmieras novadā lielākā šī sporta veida sekcija. Tur ierodas interesenti arī no tuvākas un tālākas apkārtnes – Strenčiem, Valkas, Cēsīm un Rīgas.

Gadu vēlāk, jau nākamajai VRG “No Salacas līdz Rūjai” izsludinātajai konkursa kārtai biedrība “Valmiermuižas jātnieku skola” iesniedza projektu, lai par ES LEADER fonda līdzfinansējumu iegādātos iejādes laukuma sētiņu un apmaļu komplektu. Līdz tam Valmiermuižas stallī nebija šāds aprīkojums, tādēļ treniņi un sacensības iejādes disciplīnās nevarēja notikt. Jāšanas sportā iejāde tiek uzskatīta par estētiskāko un skatītājiem baudāmāko zirgu apmācības un jātnieka spēju demonstrāciju, tā tiek izmantota kā pamats citu disciplīnu attīstīšanai. Zirgam un jātniekam ir jāveic noteiktu, obligātu kustību kopums ierobežotā taisnstūra laukumā. Iejādei ir ļoti sena vēsture, tās izpēte apliecina ziņas par laika periodu pirms m. ē. Kopš 1912. gada iejāde ir iekļauta olimpisko spēļu programmā. Tas motivē jauniešus sasniegt augstus mērķus. Jāšanas skolas audzēkņi treniņos apgūst nepieciešamās prasmes zirga vadībā iejādes laukumā. Sacensībās zirgam ir jāparāda trīs gaitas: soļi, rikši un lēkši, kā arī pārejas starp šīm gaitām. Projektā iegādātās Zviedrijā ražotās *Safety system* iejādes sētiņas dod iespēju kvalitatīvi nodrošināt gan

treniņus, gan sacensības, kas piesaista ne tikai jātniekus, bet arī skatītājus. Tās ir vieglas un ērti pārvietojamas.

Arī turpmāk tiks īstenota iecere pašiem rīkot un piedalīties dažādās sacensībās, trenēt jaunus sportistus un sasniegt arvien jaunus mērķus. Vēl padomā ir ideja par nometnēm ne tikai bērniem, bet arī pieaugušajiem. Ir jāturpina sadarbība ar nodibinājumu “Camphill Rožkalni”, attīstot reitterapijas virzienu cilvēkiem ar veselības traucējumiem. Mērķus īstenot var, darbojoties saliedētā komandā! Jurašu komanda ir ģimene. Arī meitas Viktorija un Anna ir skolojušās un ieguvušas pieredzi zirgu trenēšanā un sportā Eiropas valstīs. Viņas piedalās visos jātnieku skolas darbu procesos. Kopā ar meitām ir sapnis par jaunu piedāvājumu – pārgājieniem un peldēm kopā ar zirgiem.

Tiek veikts nozīmīgs darbs

Dienu no dienas tiek veikts nozīmīgs darbs. Dot iespēju jauniešiem satikt tik uzticamu un mīlamu dzīvnieku. Iepazīt zirga cilvēciskās rakstura īpašības un palikt ar to draugos visas dzīves garumā – tāda ir Valmiermuižas stalla saimnieces Rufinas Jurašas motivācija. Viņai gandarījumu sagādā bijušie jātnieku skolas audzēkņi, kuri bērnībā iepazinusi šo dzīvesveidu, pieaugot to glabājuši savā sirdī, un tagad trenēties ved arī savus bērnus. Rufina atzīst, ka tas ir viens no lielākajiem komplimentiem, ko var saņemt treneris.

Jāšanas sporta sacensības “Valmiermuižas kauss 2024” septembrī. Jātniece Anna Juraša, zirgs *Ebby Viana*, audzēts “Valmiermuižas stallī”

Daiga SILIŅA,
LLKC Valmieras un Valkas
biroju vadītāja
tālr. 64207459
e-pasts:
daiga.silina@llkc.lv

MEŽSAIMNIECĪBA

Meža konsultāciju pakalpojumu centra (MKPC) konsultanti ikdienā konsultē un apmāca meža īpašniekus, taču, lai nodrošinātu augstākas kvalitātes pakalpojumus un būtu vienmēr soli priekšā jaunākajām nozares tendencēm, arī pašiem konsultantiem ir būtiski nepārtraukti atjaunot un papildināt savas zināšanas.

Putnu aizsardzība un bioloģiskā daudzveidība

Šoreiz darbinieku kvalifikācijas celšanas nodarbība notika MKPC Saldus biroja izvēlētajos objektos Saldus novada Remtes pagastā. Šeit meža konsultanti vairākos mācību objektos apguva mācību programmu “Kapacitātes celšana, prasmju pilnveidošana meža bioloģiskās daudzveidības novērtēšanā un meža putniem labvēlīgas apsaimniekošanas metodes”. Pirmajā meža objektā tika pilnveidotas prasmes un zināšanas savvaļas putnu aizsardzības jautājumos. Vērtīgus padomus deva ornitologs un sertificēts Dabas aizsardzības pārvaldes dabas eksperts par putniem Agnis Bušs. Pēc objekta apskates konsultanti aizpildīja novērtējuma anketas par putniem saudzīgu meža apsaimniekošanu un dabas aizsardzības noteikumiem meža apsaimniekošanā. Rezultātu kopīgajā izvērtēšanā tika izdarīti secinājumi un sniegti ieteikumi, kā labāk apvienot mežsaimniecību ar savvaļas putnu aizsardzību, kā arī, kādus padomus sniegt meža īpašniekiem.

Otrais meža objekts bija izvēlēts meža bioloģiskās daudzveidības tēmai. Arī šeit vispirms notika objekta apsekošana, pēc tam katrs individuāli aizpildīja mežaudzes bioloģiskās daudzveidības novērtējuma anketu. Zi-

NOTIEK KONSULTANTU KVALIFIKĀCIJAS CELŠANAS MĀCĪBAS

Foto: Esmeralda Kalderauska-Svitule

MKPC mežsaimniecības konsultanti pie Remtes muižas

nāšanas praksē un teorijā papildināt līdzēja MKPC Saldus nodaļas vecākā mežsaimniecības konsultante Maruta Pragulbicka un MKPC Rīgas reģionālās nodaļas vecākā mežsaimniecības konsultante Rita Daščiora, kura ir meža un virsāju biotopu eksperte. Rezultātu kopīgā izvērtēšanā raisījās diskusijas par dažādiem bioloģiskās daudzveidības novērtēšanas kritērijiem. Mācību noslēgumā notika izglītojoša ekskursija MKPC Saldus nodaļas mežsaimniecības konsultantes Lidijas Bredovskas pavadībā pa 26 ha lielo Remtes muižas ainavu parku, kas ir brīva plānojuma parks ar 24 svešzemju koku un krūmu stādījumiem.

Iespējami vairāki pareizi risinājumi

Lai arī diskusijas konsultantu vidū izvērsās plašas un secinājumi bija atšķirīgi, konsultanti atzina, ka mežsaimniecības un savvaļas putnu aizsardzības līdzsvarošana ir būtiska ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas sastāvdaļa, un tā prasa rūpīgu plānošanu un sadarbību ar visām iesaistītajām pusēm.

“Jebkuras mācības ir ne tikai nepieciešamas, bet arī ārkārtīgi vērtīgas, jo tās sniedz jaunas zināšanas, prasmes un perspektīvas, kas veicina personisko un profesionālo izaugsmi. Mācības neatkarīgi no sarežģītības vai satura bagātina mūsu domāšanu, paplašina redzesloku un dod iespēju labāk pielāgoties pārmaiņām un izaicinājumiem, un tas nekas, ka domājam atšķirīgi. Patiesībā mūsu atšķirīgās domas un secinājumi ir vērtība, kas bagātina diskusijas un veicina inovatīvus risinājumus. Atšķirīgi viedokļi ļauj apskatīt jautājumus no dažādiem skatu punktiem, izprast problēmu dziļāk un atrast līdzsvarotus risinājumus. Galu galā dažādība domāšanā padara mūs stiprākus un atvērtākus jaunām iespējām, un pat tad, ja mācībās apgūtais nešķiet pareizs, tas var būt noderīgs nākotnē,” saka Dienvidlatgales nodaļas mežsaimniecības konsultants Jānis Dzalbs.

Lidija BREDOVSKA,
MKPC Saldus nodaļas
mežsaimniecības konsultante,
tālr. 26566260,
e-pasts: lidija.bredovska@
mkpc.llkc.lv

2024. GADA MEŽSAIMNIECĪBAS KONFERENCE

Šā gada 28. novembrī norisināsies Zemkopības ministrijas Mežsaimniecības konference, kuru Meža konsultāciju pakalpojumu centrs organizē jau desmito gadu pēc kārtas.

Šogad konferences galvenās tēmas ir

egļu astoņzobu mizgrauža izplatība, īstenoto pasākumu efektivitāte un plānotie pasākumi nākamajā gadā, kā arī ES atbalsts meža īpašniekiem, pieejamie konsultāciju pakalpojumi, mācības un pieredzes apmaiņas braucieni. Tiks apskatītas arī tādas tēmas kā atmežošanas regulas

ieviešanas iespējas meža īpašniekiem un mežizstrādātājiem, oglekļa kalkulators meža platībām un ES iniciatīvas “Trīs miljardi koku” ieviešana Latvijā.

Plašāka informācija un konferences programma būs pieejama mājaslapā www.mkpc.llkc.lv Jaunumu sadaļā.

BRISELES GAITEŅOS

PAZIŅOTI 2024. GADA ES BIOLOĢISKĀS LAUKSAIMNIECĪBAS BALVAS SAŅĒMĒJI

Septembra beigās Eiropas Komisija paziņoja trešās ES Bioloģiskās balvas ieguvējus. Šī gada uzvarētāji īsteno ilgtspējīgus un iedvesmojošus projektus un pierāda, ka bioloģiskā lauksaimniecība un ražošana var radīt jaunus produktus un darba iespējas lauku apvidos.

Labākās bioloģiskās zemnieces (sievietes) balvu saņēma Reinhilde Freča-Emmelmane no Austrijas. Viņai pieder uzņēmums "ReinSaat GmbH", kas darbojas biodinamiskajā *Demeter* sistēmā. Saimniecība specializējusies bioloģiskajā sēklkopībā, darbojas ar vairāk nekā 800 sēklu šķirnēm, veicinot bioloģisko daudzveidību un ilgtspējīgu lauksaimniecību visā Eiropā.

Labākais bioloģiskais lauksaimnieks (vīrietis) ir Benijs Šepfs no Vācijas. Viņš vada kooperatīvu "Kartoffelkombinat", kas ir viena no lielākajām kooperatīvajām sabiedrībām Vācijā, kas ik nedēļu ar bioloģiskiem dārzeņiem apgādā 2300 mājsaimniecības, par prioritāti izvirzot godīgus darba apstākļus un ilgtspējīgu praksi, veicinot alternatīvu lauksaimniecības ekonomisko sistēmu.

Labākais bioloģiskais reģions uz dienvidiem Somijā. Laika gaitā šajā reģionā izveidota spēcīga bioloģiskās lauksaimniecības sistēma, 40 gadus sadarbojoties lauksaimniekiem, pētniekiem un vietējām iestādēm. Reģions ar 200 bioloģiskajām saimniecībām veicina ilgtspējīgu praksi, saglabājot ūdens kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, un tajā at-

rodas Somijas Bioloģiskās pētniecības institūts.

Labākā bioloģiskā pilsēta ir "Bio-Stadt Bremen" Vācijā, kur vairāk nekā 30% sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi izmanto bioloģisku pārtiku, tādējādi veicinot ilgtspējīgas pārtikas sistēmas, izmantojot kopienas projektus un novatoriskas lauksaimniecības iniciatīvas. "BioStadt Bremen" strādā, lai līdz 2025. gadam visa komunālā ēdināšana skolās, bērnudārzos un slimnīcās būtu 100% bioloģiska.

Labākais biorajons ir Sērmlandes bioapgabals Zviedrijā. Sērmlande, kas atrodas dienvidos no Stokholmas, ir bijusi bioloģiskās lauksaimniecības pionieris kopš 1940. gada, apvienojot lauku saimniecības, pārtikas pārstrādātājus, restorānus un pārējos pārtikas apgādē iesaistītos. Rajons, kurā 20% no lauksaimniecības zemes ir bioloģiska, popularizē vietējos bioloģiskos produktus, ilgtspējīgu tūrismu un informē par bioloģiskās pārtikas ieguvumiem veselībai.

Labākais bioloģiskās pārtikas pārstrādes uzņēmums ir "Gino Giroloni Cooperativa Agricola" Itālijā. Šis kooperatīvs, kas atrodas Markes reģionā, specializējas bioloģisko makaronu ražošanā, turpinot tā dibinātāja Džino Žiroloni iesākto. Ar 80 ha bioloģiskās lauksaimniecības zemes un ar atjaunojamu enerģiju darbināmām iekārtām tas ik gadu saražo 9 miljonus tonnu makaronu, dodot darbu vairāk nekā 300 lauksaimniekiem un 60 vietējiem strādniekiem.

Labākais bioloģiskās pārtikas mazumtirdzniecības uzņēmums

"SAiFRESH" Spānijā. 2011. gadā trīs lauksaimnieku dibinātā "SAiFRESH" pārgāja uz bioloģisko lauksaimniecību, atdzīvinot šo nozari *Huerta de Valencia* apgabalā. Ar 30 hektāriem bioloģiskās zemes viņi ražo 70 bioloģisko produktu veidus, pārdodot 90% no ražas uz vietas un samazinot iepakojuma lietošanu. Iniciatīva veicina aprites ekonomiku un nodrošina izglītojošus seminārus par bioloģisko lauksaimniecību.

Labākais bioloģiskais restorāns/edienu serviss ir uzņēmums "Kalf&Hansen" Zviedrijā. Šī restorānu ķēde, ko 2014. gadā dibināja Rune un Fabians Kalf-Hansen, piedāvā 100% bioloģiskus, sezonālus Ziemeļvalstu virtuves ēdienus. Ar diviem restorāniem, ēdināšanas pakalpojumiem un bioloģiskām maltītēm Zviedrijas vilcienos "Kalf&Hansen" par prioritāti izvirza vietējo pārtiku, ilgtspējību un bioloģiskās maltītes par pieņemamu cenu, veidojot spēcīgas attiecības ar vietējiem ražotājiem.

Šogad balvai tika iesniegti gandrīz 100 pieteikumi no visas ES un atlasīti 24 kandidāti no 11 valstīm. ES bioloģiskās lauksaimniecības balvas ietver 7 kategorijas un 8 individuālās balvas, atzīstot inovatīvus, ilgtspējīgus un iedvesmojošus projektus, kas piešķir nozīmīgu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam. Balvas pasniegšanu organizē Eiropas Komisija, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja, Eiropas Reģionu komiteja, COPA-COGECA un "IFO-AM Organics Europe" ar Eiropas Parlamenta un Padomes atbalstu.

EK DOD ATĻAUJU IZMAKSĀT LIELĀKUS SUBSĪDIJU AVANSUS

Komisija ir atļāvusi ES dalībvalstīm maksāt lielākus kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) fondu avansus lauksaimniecības produktu ražotājiem, tādējādi palīdzot risināt likviditātes problēmas, ko saimniekošanai rada nelabvēlīgie laikapstākļi daudzviet ES.

Līdz ar to dalībvalstīm ir iespēja no 16. oktobra zemniekiem avansā

izmaksāt līdz 70% no tiešajiem maksājumiem (regula ļauj maksāt 50%). Tāpat avansa maksājumus par platību un dzīvnieku izcelsmes intervencēm lauku attīstības ietvaros var palielināt līdz pat 85% parasto 75% vietā.

ES lauksaimnieki joprojām saskaras ar likviditātes problēmām, jo īpaši ārkārtēju laikapstākļu dēļ, kas pēdējos gados ir ietekmējuši ražu, kā arī augstās procentu likmes Eiropas finanšu

tirgos un augstās lauksaimniecības izdevienu un preču cenas. Lai reaģētu uz šīm problēmām un saskaņā ar vienu no KLP pamatmērķiem nodrošināt ES lauksaimniekiem ekonomikas drošības tīklu, vairākas dalībvalstis pieprasīja šo atļauju.

Pēc *Agri-Press* materiāliem informāciju sagatavoja **Iveta Tomsons**, LLKC Apgāda vadītāja

Termins, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti, vai iesniegšanas beigu datumus.

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZNĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2024. GADA NOVEMBRĪ

Termins	Oktobris							Novembris							Decembris									
	1	15	16	17	20	21	22	23	24	25	31	1	4	14	15	16	17	19	20	21	22	23	31	
Platību maksājumi																								
Projekti un investīcijas																								
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)																								
Mikrouzņēmumu nodoklis																								
Vaiets sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas																								
Dabas resursu nodoklis																								
Nekustamā īpašuma nodoklis																								
Darījumu kvītis																								
Skaidras naudas deklarēšana																								
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis																								
Uzņēmumu ienākuma nodoklis																								

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

MĀJRAŽOŠANA

SAIMNIECĪBA “JURI”
RUŠONĀ JAU GADIEM ILGI RAŽO SIERU

Preļu novada Rušonas pagasta Lubānos atrodas bioloģiskā zemnieku saimniecība “Juri”, kur dzimtajās mājās saimnieko Juris Lubāns ar sievu Lidiju. Ēkas un lauki ir mantoti no Jura vectēva, tātad saimnieko jau trešajā paaudzē. Agrāk mājas nosaukums bija “Oši”, bet, laikam ritot, tas mainīts uz “Juri” – vectēvs Juris, pats saimnieks Juris un dēls Juris.

“Juri” ir ļoti izteikta ģimenes saimniecība, kas nodarbojas ar piena lopkopību un piena pārstrādi saimniecībā kā mājražotāji. Saimniecība ir neliela un pašpietiekama, kas ir ļoti būtiski. Arī dēls pārzina visus saimniecības darbus un vajadzības gadījumā ir gatavs iedot brīvu dienu Jurim un Lidijai, jo spēj pilnībā nodrošināt visus procesus saimniecībā.

Lopu skaits nedaudz svārstās, bet vidēji ap sešām slaucamām gotiņām. Būtiskākais, ko uzsvēr saimnieki, lai gotiņas varētu izbarot ar pašu saimniecībā audzēto sienu, saražoto skābsienu un pašu izaudzētiem graudiem, jo saimniecības zemes platības nav lielas.

Agrāk bija kā primārie ražotāji un pienu realizēja vietējam pārstrādes uzņēmumam, bet vēlāk pievērsās domai par pārstrādi. Uz to noteikti pamudināja ne tikai zemās piena cenas, bet arī fakts, ka piena mašīna brauc ļoti agri, un, kā smeļ saimnieks – “neesam tik čakli, lai puspiecos priekš piena mašīnas celtos”. Siers agrāk tika siets gana bieži, garšoja gan pašiem, gan kaimiņiem, un slavēja arī citi, kuri to garšoja. Tā nu uzsākuši siera gatavošanu kā mājražotāji un no 2007. gada ir šajā statusā. Izvēle par labu sieram noteikti nebija tālu jāmeklē, agrāk siera siešana un prasmes bija kā goda lieta katrai saimniecei. Arī sievasmāte sēja sieru, un nu sierus sien arī sieva Lidijai, kura sieru ceļ saulītē kā ikdienā, tā arī ik reizi, kad saimniecību apmeklē viesi.

Svarīga ir atrašanās vieta

Ļoti svarīga ir atrašanās vieta – teic saimnieks Juris: “Atrodamies liela ceļa malīnā”. Saimniecība atrodas turpat blakus autoceļam Rēzekne–Daugavpils, kur ikviens garāmbraucējs noteikti pamana norādi – Sīrs, Siers, Сыр – lai ikvienam skaidrs, ko šeit var iegādāties. Vietējiem un pastāvīgajiem pircējiem izveidota sava īpašā saziņas metode jeb norāde – ja iebraucamajā ceļiņā

Saimniece
Lidija griež
siera
produkcijas
degustācijai

Foto: Jānis Denats (no saimniecības arhīva)

stāv oranžs konusiņš, tad siers šodien jau ir beidzies. Saimniecībā gatavotos sierus var iegādāties ikviens interesents turpat uz vietas veikaliņā vai arī Špoģos vietējās produkcijas veikaliņā.

Tapusi garšotava

Vēl svarīgi bija tas, ka tūrisma saimniecību tajā laikā nebija tik daudz, bet arvien vairāk un vairāk ir cilvēku, kuri brauc un meklē vietas, kur varētu redzēt, nogaršot un arī iegādāties vietējo produkciju. Tā tapa arī degustāciju telpa, kuru saimniecībā sauca “Garšuotava”, jo šis vārds ir daudz vairāk atbilst processam, kas tur notiek – garšošana – latviski tā ir garšotava.

Saimniecības ikdiena agrāk bija ne tikai vietējos tirgos, bet arī Rīgā – Berga bazārā, Straupes lauku labumu tirdziņā, kur sava veida latiņa bija bioloģiskie ražotāji vai “slow food” kustības piekritēji. Tirgojoties Berga bazārā, saimnieks iepazinies ar Mārtiņu Rītiņu. Saimnieks saka: “Droši vien, saskanēja – tāds ar tādu satikās”. Mārtiņam vienmēr pati-

cis pāriet visas tirgotāju rindas un izpētīt katru tirgotāju. Pateicoties Mārtiņam, radušies divu veidu sieri – “Martinella” jeb mocarella un “Ryšuna sīrs” jeb svaigais siers. Mārtiņam ir liels nopelns saimniecības atpazīstamībā. Viņš bija “bīdītājs” un patiešs bioloģiskās pārtikas piekritējs. Viņš popularizēja vietējās ražojošās bioloģiskās saimniecības. Mārtiņš savā restorānā “Vincents” izmantoja bioloģiskos produktus un katru ražotāju pazina vaigā, apmeklēja katru saimniecību un zināja, no kuras saimniecības nāk tomāti, gaļa vai siers. Pie “Juriem” saimniecībā Mārtiņš bijis vairākas reizes, saimniecībā filmēts arī raidījums.

Arī “Siera kluba” biedri

Saimnieks uzver, ka lielu lomu saimniecības attīstībā ietekmē cilvēki, ar kuriem nākas saskarties un viena no tiem ir bijusi Aija Golde – izcila pārtikas tehnoloģe, kuru atpazīna kā Latvijas sieru “māmuļu”. Tika iegūta liela pieredze un zināšanas, apmeklējot siera kombinātus.

▶ 16. lpp.

Te tapusi saimniecības garšotava, kur apmeklētāji var iepazīt saimniecības produktus

Fotono saimniecības arhīva

Saimniecība “Juri” piedalās Siera svētkos

◀ 15. lpp.

Juri ir arī biedrības “Siera klubs” biedri – ne gluži no pašiem pirmsākumiem, bet ļoti sen. Pateicoties “Siera klubam” un Vandai Davidanovai, siera ražotāji ir apvienoti biedrībā, kurai ir lielāks spēks, pārstāvot siera ražotājus un viņu intereses, kā arī veidojot dažādus pasākumus par un ap sieriem. Laika gaitā kļāt nāca arī “Air Baltic”, ar savu ideju par vietējo produktu atpazīstamības veicināšanu un popularizēšanu, kas lidojumu laikā snieža iespēju nobaudīt vietējos produktus pasažieriem. “Lauku ceļotājs” devis savu artavu saimniecības atpazīstamībā un tūristu piesaistē. Arī Elejas kazas siera ražotnes meistars – francūzis Lisjēns

ir pielicis savu roku – “Ryšuna sīra” svaigā siera tapšanā, un viņš nebūt nav pēdējais, šajā sarakstā, kurš devis savu artavu saimniecības virzībā.

Braukšana uz tirgiem bija gana ilgs laiks, apmēram septiņi gadi. Saimnieks teic, ka to varētu kā dzejojīti skaitīt: “Katra mēneša otrā un ceturtais sestdiena bija Berga bazārs, katra mēneša pirmā un trešā svētdiena bija Straupes lauku labumu tirdziņš”, bet bija jau arī citi tirdziņi un citas pieturvietas pa ceļam. “Agri cēlāmiem, spītējot jebkuriem laikapstākļiem, vedām sierus pircējiem, kuri mūs jau gaidīja, līdz pienāca brīdis, kad kaut kam bija jāmainās. Tas viss noteikti nebija veltīgi, jo kaut kur mēs parādījāmies, kāds mūs atpazīst un zina, kur mēs atrodamies. Šobrīd daudz kas ir mainījies un laiks doties pie mums”. Un cilvēki arī ierodas pēc siera, ir pastāvīgie pircēji, kuri pērk katru nedēļu vai mēnesi, ir tādi, kuri pērk garāmbraucot, un arī tie, kuri iegriežas tikai reizi gadā, dodoties uz Aglonu.

Iegūta pircēju uzticība

Tā ir vērtība, kād iegūta pircēju uzticība. Pircēji zina, ka saimniecībā būs pieejamas nemainīga garša un kvalitāte. Tieši tāpēc savu sortimentu saimniecība nemaina, un to arī uzsver. Vienmēr ir pieejams klasiskais “Juru sīrs” – svaigpiena siers un “Jurjoņu sīrs” – svaigpiena siers ar ķīmenēm. Šie divi sieru veidi saimniecībā tiek sieti jau no pašiem pirmsākumiem, un ir pamata produkts. Tad kļāt nāca “Martinella” – mocarella, “Ryšuna sīrs” – svaigais siers, “Pakša sīrs” – cietais siers. Saimnieks saka, ka svaigpiena sieri ir tie, kas mūs ikdienā baro, bet pārējie vairāk dažādībai un saimniecības apmeklētājiem garšošanai. Visi iepriekš minētie sieri ir bioloģiskie.

Te arī “Jāņu siers”

Kļāt nācis “Jāņu siers”, kas ir ES aizsargātais Latvijas produkts. “Jāņu siers” saimniecībā ienācis pavisam nesen, tur savu artavu pielikusi arī “Siera kluba” Vanda Davidanova, kura nemitīgi atgādina par “Jāņu sieru”, par garantētām tradicionālajām īpatnībām, kas jāsauglabā. Pagāja kāds laiciņš, kamēr saimnie-

ce Lidija, spītējot visam, nonāca pie šī siera ražošanas un nu ar lepnumu var teikt, ka “Juri” ir vieni no “Jāņu siera” ražotājiem. Siers tiek ražots pēc noteiktas receptūras, un nav pieļaujamas atkāpes, tāpēc arī tiek garantēts, ka tiek ievērotas šīs tradicionālās īpatnības. Jāņu siers gan nav bioloģiskais, jo problēmas sagādā bioloģiskās olas.

Siera karaļa tituls

Saimnieki šogad saņēmuši arī siera karaļa titulu, kas pirmo reizi nonācis pie tāda maza mājražotāja. Saimnieks saka: “Tas bija pilnīgi negaidīti un, tirgojot sierus šogad Jelgavā, Siera svētkos saņēmām šo godpilno titulu. Lai arī šis tituls ir tikai uz laiku – uz gadu, tas ir ļoti atbildīgs un liels pagodinājums. Šobrīd nav tik svarīgi atklāt neskaitāmus jaunus siera veidus, bet noturēt to “kanti” – uzstādīto latīņu!”

To arī saimniecībai vēlam – mēs, LLKC Preiļu konsultāciju birojs. Mēs viennozīmīgi esam kā atbalsta plecs lauksaimniekiem un lepojamies ar savām saimniecībām. Ar z/s “Juri” esam priecīgi par ilggadējo sadarbību, un saimniekiem vēlam neizsīkstošu enerģiju, lai varētu turēt pašiem savu uzstādīto latīņu! Ikvienu patērētāju aicinām ikdienā veikt izvēli par labu vietējai produkcijai, tādējādi atbalstot savus vietējos ražotājus, mūsu pašu saimniecības un ģimenes. **LL**

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapa” var abonēt
Latvijas Pastā,
abonēšanas indekss 1163

Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

